

Драга браћо саслужитељи и браћо и сестре монаси и монахиње,

По указаној потреби за јасним наглашавањем важности Свете Литургије и литургијско-саборног живота у повјереној ми Епархији, којој конкретној литургијској заједници и животу треба да воде и све Свете Тајне и свештенодејства у Цркви Христовој, а забринут због одређених појава које могу да наруше тај склад, пастирски вас молим и апелујем:

1. да се од сада настоји на томе да Свету Тајну Исповијести врше само парохијски свештеници као благословом Цркве одговорни пастири и предстојатељи парохијских евхаристијских сабрања. По потреби исповиједати може и друго свештено лице одређено договором Епископа и надлежних свештеника.

2. да по питању духовнога руководства вјерних будемо сагласни у томе да је парохијски свештеник најодговорнији за своју парохију, те стога, будући да је и у тренуцима радости и жалости присутан са својом паством, то и по питању помоћи у уређењу духовно-молитвене праксе вјерника (савјети по питању поста, молитве, брачнога живота, посла, итд) треба да има предност. Млађи парохијски свештеници (а и старији ако имају недоумице) су по овим питањима дужни не да измишљају „духовне“ праксе по свом нахођењу и осјећању, већ да се савјетују са старијим свештеницима и својим епископом саборно и појединачно, већ како потребе и околности налажу.

Опет, свим свештеницима који исповиједају али и савјетују људе како да живе хришћански живот, предлажем да буду наоружани само љубављу, широкогрудошћу и разумијевањем, јер већ сама храброст човјека да, слободно и ни од кога принуђен, каже своје гријехе је истински знак и почетак покајања и ко зна колика борба је претходила томе... Не будимо они који *товаре бремена тешка за ношење људима на плећа а прстом својим неће да их помјере* (уп. Мт. 23, 4). Друга ствар, која је веома битна, и зато на њој посебно инсистирам, јесте да људе везујемо за Бога и заједницу Цркве а не за себе, макар колико нам се чинило да смо искусни и да добро расуђујемо. Као што каже Свето Писмо – да се не надимамо тјелесним умом својим, него да се држимо *„Главе из које је све тијело помоћу зглобова и свеза састављено да расте растом Божијим“* (Кол 2, 19), јер је само у заједници Цркве спасење, па ако хоћете и мудрост, и знање, и прави савјет, и истина, али и, кроз искушења, провјера наше вјере, наде и љубави.

Ми свештеници морамо поштовати слободу сваке личности која нам прилази, па тако и слободу вјерника да изаберу своје исповједнике и савјетнике у хришћанском животу и да живе у Цркви онако како најбоље

умију и знају. Ипак, сваки избор мора бити отворен и за добронамјерну критику. Оно на шта не смијемо никада да пристанемо је да се осуђујемо међусобно. Нашим ставом и односом охрабрујмо људе да буду слободни да нам се обрете и схватимо да је често први утисак који понесу из Цркве одређујући за читав њихов будући хришћански живот, као и за то хоће ли уопште бити тог живота. Увијек будимо спремни да саслушамо аргументе другога и промислимо о њима, па чак и ако нам се они нимало не свиђају. Нашом неприступачношћу, или још горе нетрпељивошћу, не гурајмо људе на лакши пут који је одустајање од ближњег, осуђивање или тражење утјехе и оправдања од удаљених „духовника“ који не познају ни њих, а ни околности њиховог живота. Увијек треба наше парохијане да подсјећамо да гдје год да оду тамо носе саме себе са собом. Њихове личне слабости неће нестати само промјеном духовника, ма колико он био свет човјек, а одлазећи из своје парохије другим „духовницима“ водиће и један подвојен живот који нажалост неће бити заснован на аутентичном црквеном искуству. Свима нама је, дакле, потребна реална литургијска заједница у којој ћемо се огледати, са људима у њој које ћемо се све трудити да заволимо и на основу тога вредновати напредак у нашем јеванђелском животу. Мислим да би сваки прави духовник имајући све горе наведено у виду, али и просто поштујући основни ред у устројству Цркве, требало да упућује људе на њихове парохије и парохијске свештенике (а наравно у коначници увијек на самога Христа).

Слобода свих нас у Цркви мора водити изграђивању Цркве, а не култу било чије личности (свеједно кога – епископа, игумана или било којег свештеника, монаха или вјерника) нити елитистичким групашењима (макар ми умишљали за себе да смо праведници које други не разумију). Уколико наша слобода разара парохијску заједницу и одваја нас од наше браће и сестара или нашег сабрата свештеника или нашег епископа, запитајмо се да ли нашу слободу користимо на добро? Све што нас одваја од Цркве, тј. од љубави према нашој браћи и сестрама у Цркви – били они по нашим судовима и грешни или ако просто мислимо да нису на правом путу, може довести чак и до раскола. Напримјер, смета нам „превише“ њихове побожности и ревности или, са друге стране, „превише“ слободе и опуштености код других, а заправо Цркви не штети ништа од тога, већ само – горда ревност која није по разуму и разуздана слобода лишена одговорности.

Осуђивање – и недостатак љубави који увијек стоји иза осуђивања – је већ рана на тијелу Цркве, које тијело је Христос, дошавши у свијет, узео на себе и дао живот за нас, рекавши: *„Милост хоћу, а не жртвоприношење.*

Јер нисам дошао да зовем праведнике но грешнике на покајање (Мт. 9, 13). Ако, дакле, немамо милости према ближњима, који су грешници као и ми сами, служимо ли ми заиста Господу Христу? Ако превиђамо наше личне гријехе а осуђујемо ближње, не чинимо ли ми тиме нашег Бога лажовом (уп. 1. Јов. 1, 8-10)? Ослушнимо зато са посебном пажњом глас Апостола љубави: *„Дјецо, сачувајте себе од идола“* (1. Јов. 5, 21). А отворено идолопоклонство је правити од јеванђелске заједнице Цркве обичну људску заједницу по нашој себичној и острашћеној мјери. Да би били истински црквени људи, дужни смо *„слабости слабих носити а не себи угађати“* (Рим. 15, 1), и тако *испунити закон Христов* (уп. Гал. 6, 2).

Црква је заиста откривење и предукус Царства, али будући да се оно још није открило у пуноћи, и будући да смо још у историји, она је и болница (види Лк 10, 25-37) која носи и исцјељује наше слабости. Будимо зато сви *широка срца* (уп. 2. Кор. 6, 11-13) једни према другима, јер смо од Бога створени не истовјетни, већ различити, и као такви призвани на јединство у љубави, а не на једнакост у свему. *Ако и упадне наш брат или сестра у неко сагрешење, исправљајмо га духом кротости* (уп. Гал. 6, 1), а не искључивости и нетрпељивости. Будимо нетрпељиви и искључиви само према духу нетрпељивости и искључивости, јер су изразито цркворушитељски због тога што негирају од Бога дату разноликост, али чак и ту расуђујмо пажљиво, штедећи браћу и раздвајајући гријех од грешника. *„Јер ће ономе бити суд без милости који не чини милости; а милост слави побједу над судом“* (Јак. 2, 13).

Просто речено, али чини ми се истинито, првенствено имајући у виду себе и своје искуство, често смо врло широкогрудни у оправдавању гријехова којима смо сами склони, а оштри у осуђивању оних гријехова и слабости, или просто само малих застрањења са којима се сами не хрвамо. што сви страдамо од гријеха и незнања, мислим да треба избјегавати крајности, трудити се да увијек имамо трезвено трпљење и схватимо да је потпуно сагласје богатства наших богомданих разноврсности дар Цркве, али дар који ће се у различитости наших боголиких личности разоткрити тек о Христовом доласку, *„јер дјелимично знамо и дјелимично пророкујемо“*. *„А сад остаје нам вјера, нада, љубав, ово троје; али од њих највећа је љубав“* (1. Кор. 13, 9; 13).

3. Надам се разумијевању и игумана манастира у нашој Епархији, којима су паства превасходно монаси, а којима се, будући да су многи наши парохијани редовни учесници недјељних литургијских сабрања у манастирима, даје на расуђивање да излазећи у сусрет вјерницима врше

Свету Тајну Исповијести искључиво по изузетно указаној потреби или уз знање и договор са парохијским свештеницима.

Скрећем пажњу браћи и сестрама монасима и монахињама да са посебном пажњом приступају онима који долазе у манастире, уз јеванђељски оптимизам и животорадосност, не савјетујућу људима који живе ван манастира да превише инсистирају на тјелесним подвизима или врлинама које не могу испунити на дјелу без лоших последица по њихов породични и друштвени живот. Извор живота свима нама је Црква, јеванђеље и јеванђелске заповијести, које кад држимо доказујемо нашу љубав према Христу (уп. Јов. 14, 15). Вјерујем да не постоји и непостојан је хришћански живот без труда да се те заповијести и познају и држе – и понекад нам умјерени тјелесни подвизи које практикују монаси можда могу помоћи да бисмо их држали – међутим, начин држања и испуњавања јеванђеља је многолик, за сваког јединствен и разликује се у зависности од наших животних околности, карактера и склоности.

Напримјер, то на који начин хришћанин може постити зависи од његових година, здравља, карактера, тјелесне грађе, посла којим се бави, финансијске ситуације, породичних односа или брачног стања и вјероватно много чега другог; а можда и важније од свега наведеног је његов лични однос према Богу и лични призив Божији посебно тој особи намијењен, која је призвана да живи јеванђеље на уникатан начин, будући да је непоновљива икона Божија. Оптерећени многим формалностима, ми често не видимо јединствену особу која стоји пред нама, а и заборављамо ријечи самог Господа који нам, конкретно и експлицитно, о начину поста каже само то да наш пост треба бити сакривен од људи (види Мт. 6, 18). Такву *тајност* и, на неки начин, личну интимност у практиковању али и у теоретисању о њима, захтијевају уосталом и милостиња и молитва и све врлине којима, да би биле аутентично јеванђелске, угађамо Богу а не људима, иштући најприје Царство Божије (види Мт. 6, 1-21).

*

На крају, подсјетимо се ријечи Светог Апостола Павла које сажимају већину онога што сам вам овим обраћањем хтио рећи: *Да не буде раздора у тијелу него да се удови подједнако брину један за другога. И ако страда један уд, с њим страдају сви удови; а ако ли се један уд прославља, с њим се радују сви удови. А ви сте тијело Христово, и удови понаособ* (1. Кор. 12, 25-27). Искористимо привилегију која постоји у нашој Епархији, а која се састоји у томе да смо довољно малобројни да се сви добро међусобно познајемо, а будући у сталном саодносу, препознајмо и дарове једни других, савјетујмо се међусобно, његујмо саборни дух и братско поштовање које су нам

својим трудом предали моји непосредни претходници на овом свештеном Трону. Ако ово изгубимо због непажње, никаква нам правила и епископски укази неће помоћи, а ако у смирењу сачувамо међусобну љубав и боримо се за њу, бићемо од најбоље помоћи браћи и сестрама у Цркви а уједно и истински свјedoци Христове љубави пред свијетом који је призван на спасење.

Увјерен да ћете препоруке из овога обраћања озбиљно размотрити и са расуђивањем усвојити, поздрављам вас поздравом љубави и мира у Христу Господу.